

Det kongelige barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 OSLO

postmottak@bld.dep.no

Høringsuttalelse om forslag til endringer i barneloven mv. om bedre beskyttelse av barn

Ref. 13/4481

Det vises til høringsnotat og -brev av 2. november 2016.

Reforms syn på utkastet:

Reform støtter forslaget om at domstolen av eget tiltak skal ta opp og avgjøre sak om tap av foreldreansvar, retten til å ha barnet boende fast hos seg og samværsrett når en forelder er dømt i en straffesak for alvorlig vold eller overgrep mot egne barn. Barn har rett til beskyttelse mot vold og overgrep, og det er viktig at offentlige myndigheter tar dette ansvaret når foreldre svikter.

Reform – ressursenter for menn driver hjelpetilbud for menn i vanskelige livssituasjoner, samler inn og formidler kunnskap om gutter og menn, og er en pådriver for et mannsperspektiv i likestillingspolitikken. Reform er en ideell og uavhengig stiftelse som mottar grunnfinansiering fra staten.

Generell vurdering

Reform støtter forslaget om en ordning hvor domstolen etter eget tiltak tar opp og avgjør sak om tap av foreldreansvar, retten til å ha barnet boende fast hos seg og samværsrett når en forelder er dømt i en straffesak for alvorlig vold eller overgrep mot egne barn. Forslaget vil rette opp en svakhet i dagens regelverk og praksis, hvor det er opp til den andre forelderens å reise sak og det stilles krav til meklingsattest. Barns rett til beskyttelse fra vold og overgrep skal ikke avhenge av den individuelle forelders kapasitet og ressurser til å reise sak ved stevning. Det er både rimelig og nødvendig at dette ansvaret i stedet tilfaller offentlige myndigheter.

Vi mener imidlertid at når domstolen etter eget tiltak reiser sak, bør det være staten og ikke den andre forelderens som er part i saken.

Departementet foreslår også at domfellelse for alvorlig vold eller overgrep mot egne barn *som hovedregel* skal føre til tap av alle rettigheter når det gjelder foreldreansvar, retten til å ha barnet boende fast hos seg og samværsrett.

Reform støtter dette forslaget. Grov vold og overgrep mot egne barn vil i de aller fleste tilfeller være uforenlig med omsorgsansvar. Prinsippet om barnets beste må i disse sakene veie tyngre enn voksnes rett til familieliv.

Videre foreslår departementet at retten i vold- og overgrepssaker skal gis plikt til å vurdere om den dømte bør illegges kontaktforbud ovenfor barn. Reform mener kontaktforbud er et viktig beskyttende tiltak, og støtter forslaget. Vi er også enig i at en slik vurderingsplikt bør gjelde uavhengig av den dømtes relasjon til barnet, det vil si at det ikke stilles krav om foreldretilknytning,

Reform tar i dette høringsinnspillet ikke stilling til sakenes behandlingsmåte. Vi merker oss imidlertid at flere av høringsinstansene er kritiske til hvordan lovendringene foreslås gjennomført. Flere instanser peker også på problemstillinger som er for svakt utredet.

Selv mener vi at lovforslaget ikke tar godt nok innover seg gapet mellom formelle og uformelle samværs- og omsorgskonstellasjoner. På den ene siden presiseres det i lovforslaget at «egne barn» omfatter biologiske og adopterte barn, fosterbarn og stebarn, samt personer under 18 år som står under personens omsorg, myndighet eller oppsikt. På den andre siden er realiteten slik at for eksempel steforeldre ikke alltid har det formelle foreldreansvaret, eller samværsrett for alle barna i eget hushold. I praksis kan en voksen som dømmes for alvorlig vold eller overgrep mot eget barn dermed bli boende i samme hushold som dette barnet fordi det er deres partner som har foreldreansvaret eller samværsretten. Lovforslaget favner heller ikke voldsdømte besteforeldre og andre nære slektninger som kan ha uformelt samvær med eller omsorg for barnet.

Reform er enig i departementets vurdering om at tap av foreldreansvar kun kan gjelde egen personkrets. Vi vil imidlertid oppfordre departementet til å utrede alternative løsninger for å sikre at barn ikke blir boende i samme hushold som overgriper eller voldsutøver. Kontaktforbud kan være en slik løsning.

Vi stiller oss selvfølgelig åpne dersom departementet ønsker ytterligere innspill, kommentarer eller utdypinger av dette høringssvaret.

Oslo, 5. januar 2017

Are Saastad /s/
daglig leder

Hedda Hakvåg
rådgiver